

ถ้อยคำนัยผกผันที่ใช้แสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กกรณีข่าวรักสามเส้า ในวงการบันเทิงกับการระรานทางไซเบอร์: การศึกษาตามแนว วจนปฏิบัติศาสตร์¹

The Verbal Irony Used for Comment on Facebook in the Case of Love Triangle News in The Entertainment Industry and Cyberbullying: A Pragmatics Study

ศิริวัสรุ์ กาวิละนันท์²

Siravast Kavilanan³

(Received: February 7, 2020; Revised: April 21, 2020; Accepted: May 23, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันที่ใช้แสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กกรณีข่าวรักสามเส้าในวงการบันเทิงตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2561 - กันยายน 2562 จำนวน 258 ถ้อยคำ ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำนัยผกผัน 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การกล่าวถ้อยคำที่สื่อความหมายขัดแย้ง 2) การกล่าวแบบเสียงสะท้อนกลับ 3) การกล่าวถ้อยคำที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่สมเหตุสมผล และ 4) การกล่าวเน้นให้เกินจริงอย่างมาก โดยนัยผกผันเหล่านั้นใช้เพื่อประชดประชันระบายความรู้สึก ล้อเลียน และสร้างความขบขัน ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงความคิดเห็นไปยังบุคคลที่ปรากฏในข่าว ส่วนหน้าที่ด้านการสร้างความขบขันเป็นหน้าที่ที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้ใช้เฟซบุ๊กด้วยกัน หน้าที่เหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นทัศนคติด้านลบของผู้ใช้เฟซบุ๊กต่อบุคคลในข่าว ซึ่งนับเป็นการระรานทางไซเบอร์ด้วย

คำสำคัญ: การระรานทางไซเบอร์ ถ้อยคำนัยผกผัน ความคิดเห็น ข่าวรักสามเส้าในวงการบันเทิง วจนกรรม วจนปฏิบัติศาสตร์

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics and the functions of the verbal irony used for comments on Facebook in the case of love triangle cases in the entertainment industry based on pragmatics. The data were collected from October 2018 - September 2019 with a total of 258 utterance. The analysis showed that the Facebook users used 4 types of verbal irony: 1) contradictory adjacent expressions, 2) echoic irony, 3) irrational expressions and 4) over exaggerate expressions. These types of verbal irony were used to sarcasm, express feelings, parody and make fun as the Facebook users

¹ บทความวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพะเยา

² อาจารย์ ดร. ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

³ Dr., School of Liberal Arts, University of Phayao



wanted to comment on the persons in the news. Making fun was the function that was used because the Facebook users wanted to share opinions among themselves. These functions, therefore, reflected negative attitudes of the Facebook users towards the persons in the news, causing cyber bullying.

Keywords: Cyberbullying, Verbal Irony, Comment, Love Triangle News in The Entertainment Industry, Speech Acts, Pragmatics

บทนำ

การแสดงความคิดเห็นนั้น จริงอยู่ที่ถือเป็นกิจกรรมทางสังคมกิจกรรมหนึ่งที่มนุษย์สามารถแสดงความคิดของตนเองตามสิทธิขั้นพื้นฐาน (ลิขิต ธีรเวคิน, 2552) เช่นเดียวกับที่สังคมปัจจุบันมีการติดต่อสื่อสารและแบ่งปันประเด็นสื่อ (media sharing) ได้อย่างรวดเร็วภายใต้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (social networking) ที่เป็นสังคมเสมือนจริง (virtual global) ทำให้ประเด็นความคิดเห็นเหล่านั้นเชื่อมต่อถึงกันได้ไม่จำกัด (พิชิต วิจิตรบุญรักษ์, มปป.) ทว่าหลายครั้ง การแสดงความคิดเห็นบางถ้อยคำกลับเกินขอบเขต เช่น การกล่าวให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย อับอาย ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ต้องนับว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น เพราะก่อให้เกิดการระรานทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

หลายปีที่ผ่านมา สังคมไทยมีการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นที่อ่อนไหวหลายเรื่องไม่ว่าจะในวงการการเมืองหรือวงการบันเทิง สำหรับวงการบันเทิงจะพบว่าสังคมออนไลน์มักกล่าวถึงกรณีความรักของดารา โดยเฉพาะข่าวรักสามเส้าที่ดาราหญิงมีข่าวถูกกล่าวหาว่าเป็นมือที่สามหรือนอกใจคู่รักของตนเอง การแสดงความคิดเห็นจึงมีเป็นจำนวนมากทั้งที่ต่อว่าและเห็นใจ ดังที่กล่าวว่า “ถามจริง มันเรื่องใหญ่มากเลยเธอ ก็แค่มนุษย์ 2 คน มีหัวใจ มีกิเลสตัณหา จะไปสนใจอะไรกันนักหนา” ตัวอย่างดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของความคิดเห็นทั้งหมด เพราะอีกส่วนหนึ่งไม่ได้กล่าวถึงการกระทำดังกล่าวโดยตรง แต่เลือกใช้ถ้อยคำที่เจตนาตรงข้ามกับรูปภาพเช่นที่กล่าวว่า “ไม่ได้ทำอะไรผิดแค่แย่งผัวเขาซะก็ไม่มีใครเอาจริงจิงเลยแย่งแบบนี้แหละสนุกดีหน้าด้านซะอย่าง แม่สอนมาแย่งโดยตรงจ้ะ” ซึ่งถ้อยคำที่ว่า “ไม่ได้ทำอะไรผิดแค่แย่งผัวเขาซะ” แสดงว่าผู้แสดงความคิดเห็นได้กล่าวถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งไว้คู่กันเพื่อต้องการประชดประชัน (sarcasm) ต่อบุคคลที่กล่าวถึง ถ้อยคำลักษณะนี้ ธีรพร พานโพธิ์ทอง (2555; 2556) เรียกว่า “ถ้อยคำนัยผกผัน” (verbal irony) ที่เจตนาได้ตรงข้ามกับรูปภาพซึ่งสัมพันธ์กับวัฒนธรรมและเงื่อนไขของวัฒนธรรมแต่ละประเภทด้วย

เมื่อทบทวนงานวิจัย verbal irony ที่ผ่านมา พบว่ามีงานวิจัยของ วรนุช กรองทอง (2547) พิมพ์นภัส ไตสดี (2553) ที่ศึกษาการประชดประชัน ส่วนการศึกษาถ้อยคำนัยผกผัน มีงานของ Panpothong (1996) และ อรรถกัญญา อนันต์ทรัพย์สุข (2559) งานวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการใช้ถ้อยคำนัยผกผันเป็นกลวิธีการใช้ภาษาอย่างหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย ส่วนในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการเติมเต็มการศึกษาถ้อยคำนัยผกผันที่มุ่งใช้จนเกิดการระรานทางไซเบอร์ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของสังคมโลก โดยเป็นการศึกษาวัฒนธรรมที่เชื่อว่าเป็นการกระทำจากคำพูดที่ต้องการเจตนาบางอย่างให้สัมฤทธิ์ผล (Sadock, 2006, p. 53; Grundy, 2008, pp.71, 301; สุจริตลักษณ์ ดีมดุง, 2552, หน้า 199) โดยได้มุ่งศึกษาถ้อยคำนัยผกผันจากมุมมองแนวคิดวัฒนธรรมปฏิบัติศาสตร์ซึ่งเป็นความหมายเป็นนัยสนทนาชนิดหนึ่ง (conversational implicature) ที่ผู้พูดใช้การไม่เคารพหลักคุณภาพเพื่อสื่อความ (ธีรพร พานโพธิ์ทอง, 2555, หน้า 118)

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาลักษณะของถ้อยคำนัยผกผันโดยจะศึกษาทั้งลักษณะและประเภทของวัจนกรรมที่แบ่งตามกลุ่มวัจนกรรม และศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันตามกระบวนการศึกษาหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบลักษณะและหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผัน และยังทราบถึงกลวิธีการแสดงความคิดเห็นในเชิงไม่เห็นด้วยของคนไทยที่ใช้ถ้อยคำนัยผกผันเป็นเครื่องมือการแสดงความคิดเห็นด้านลบ ซึ่งทำที่ที่สุดผลการศึกษานี้จะชี้ให้เห็นว่า การใช้ถ้อยคำนัยผกผันนั้น บางครั้งได้ก่อให้เกิดการระรานทางไซเบอร์ด้วยเช่นกัน

ถ้อยคำนัยผกผัน หลักการความร่วมมือในการสนทนา และวัจนกรรม

เบื้องต้นได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวัจนกรรมกับแนวคิดถ้อยคำนัยผกผันไว้พอสังเขป ในที่นี้ขอล่าวถึงแนวคิดเรื่อง “ถ้อยคำนัยผกผัน” ซึ่งณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555; 2556) ได้แปลจากคำว่า “verbal irony” นักวิชาการจำนวนหนึ่งอาจแปลว่า “การประชดประชัน” แต่ ณัฐพร เห็นว่า verbal irony นั้นหมายถึง “การพูดอย่างหนึ่งแต่ความหมายตรงกันข้าม” ดังนั้น ตามนิยามดังกล่าวจึงควรแปลว่า “ถ้อยคำนัยผกผัน” เพราะจะตรงกับนิยามข้างต้น

คำอธิบายดังกล่าวจึงแสดงว่าถ้อยคำนัยผกผันสัมพันธ์กับวัจนกรรม (Speech acts) เนื่องจากวัจนกรรมเป็นแนวคิดที่อธิบายว่าคำพูดสื่อการกระทำได้ (Searl, 1969) และประกอบด้วยกลุ่มวัจนกรรม 5 กลุ่ม ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (representatives) วัจนกรรมกลุ่มชี้แนะ (directives) วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (commissives) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก (expressives) และวัจนกรรมกลุ่มประกาศ (declarations) วัจนกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของวัจนกรรม 4 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขเนื้อความ (propositional condition) ที่แสดงถึงการกระทำของผู้ฟังในอดีตหรือในอนาคต เงื่อนไขเบื้องต้น (preparatory condition) ที่อาจเชื่อว่าการกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) ที่เชื่อว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังในสิ่งที่ร้องขอ ซาบซึ้ง หรือแสดงความรู้สึกเช่นที่ได้กล่าวไปจริง และเงื่อนไขความจำเป็น (essential condition) ที่อาจเชื่อว่าเป็นความพยายามจะให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้จะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของวัจนกรรม

ในขณะเดียวกัน นิยามของแนวคิดหลักการความร่วมมือในการสนทนา (Co-operative Principles: CP) นั้น Grice (1975) ได้เสนอว่าการสนทนาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อวงสนทนาต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ 4 ข้อ ซึ่งเรียกโดยย่อว่า หลัก Maxim ได้แก่ หลักปริมาณ (quantity) หลักคุณภาพ (quality) หลักสัมพันธ (relation) และหลักคุณลักษณะ (manner) ที่การสนทนาแต่ละครั้งต้องคำนึงถึงการพูดที่ครบถ้วน ชัดเจน กระชับ ไม่กำกวม ตรงตามประเด็นการสนทนา และเป็นไปตามลำดับ ทว่า Grice (1975) ยังกล่าวด้วยว่าหลายครั้งที่การละเมิดหลักการดังกล่าวก็ยังสามารถให้การสนทนาสัมฤทธิ์ผลได้ด้วยความเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) เช่นกัน เพราะผู้พูดอาจจะตั้งใจละเมิดหลักการบางข้อเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ตลกขบขัน เสียดสี หรือประชดประชัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันที่นักวัจนปฏิบัติศาสตร์อาจต้องศึกษาต่อไปว่า ถ้อยคำนัยผกผันที่เกิดขึ้นในแต่ละบริบทมีหน้าที่ในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร

แนวคิดเรื่องวัจนกรรมและหลักการความร่วมมือในการสนทนาจึงเป็นแนวคิดที่สัมพันธ์กับการศึกษาถ้อยคำนัยผกผัน เพราะมีการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจระหว่างผู้แสดงความคิดเห็นกับบุคคลที่กล่าวถึง



และยังละเมิดหลักการการสนทนา (flouting a maxim) ซึ่งเป็นการไม่เคารพหลักการเพื่อสื่อความหมายเป็นนัย บางอย่าง (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, หน้า 92) ทว่าการละเมิดดังกล่าวยังคงก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ เนื้อความสามารถสื่อสารได้อย่างเข้าใจและยังแสดงหน้าที่บางอย่าง

ถ้อยคำนัยผกผันและหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันเหล่านั้นจึงทำให้เกิดคำถามวิจัยในครั้งนี้ว่า ผู้แสดงความคิดเห็นใช้ถ้อยคำนัยผกผันลักษณะใดบ้างและถ้อยคำเหล่านั้นทำหน้าที่อย่างไรในบริบทการสื่อสาร จนก่อให้เกิดการระรานทางไซเบอร์

ขอบเขตข้อมูลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะส่วนที่เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีรักสามเส้าของบุคคล ที่มีชื่อเสียงในวงการบันเทิงของประเทศไทย ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2561 - กันยายน 2562 รวม 12 เดือน จากบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นมือที่สามหรือถูกกล่าวหาว่านอกใจคู่รักของตน จากนั้นได้นำชื่อของบุคคลดังกล่าว สืบค้นในช่องค้นหา (search) ของเฟซบุ๊ก เพื่อคัดเลือกเพจที่มีการแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลที่กำหนด มากกว่า 100 ความคิดเห็นขึ้นไป ทั้งเพจชาวบ้านที่สร้างโดยสถานีโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์หรือที่เรียกว่า สื่อกระแสหลัก รวมทั้งเพจชาวบ้านที่มิได้สร้างโดยสถานีโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์แต่มีคนหรือกลุ่มคนที่ ไม่ทราบตัวตนเป็นเจ้าของเพจซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “แอดมิน”

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีขั้นตอนการวิจัยตามลำดับ คือ เมื่อ เลือกลงเพจที่เสนอข่าวของบุคคลตามขอบเขตแล้ว จะคัดเลือกถ้อยคำเฉพาะที่เมื่อปรากฏในบริบทแล้วยังต้อง สื่อถ้อยคำนัยผกผันตามการอธิบายของณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555; 2556, หน้า 117) ที่ว่า ต้องมีความ หมายตรงข้ามกับรูปภาษา การทำความเข้าใจต้องตีความมูลบท ความหมายเป็นนัย และความหมายอุปลักษณ์ อีกรั้งถ้อยคำนั้นเป็นวัจนกรรมที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจและแฝงนัยหรือความคิดเห็นเชิงลบของผู้พูดที่มี ต่อผู้ฟัง เกณฑ์การคัดเลือกดังกล่าวทำให้ได้ถ้อยคำนัยผกผันจำนวน 258 ถ้อยคำ

หลังจากนั้น นำถ้อยคำที่คัดเลือกไปวิเคราะห์ลักษณะถ้อยคำนัยผกผันและจัดกลุ่มตามวัจนกรรมที่ จะคำนึงถึงจากคำกริยาที่บ่งการกระทำ (Searle, 1976, pp. 10-16; Levinson, 1983, p. 232)

ส่วนการวิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันนั้น จะเป็นการวิเคราะห์ตามที่ Leech (1983) Brown and Levinson (1978, 1987) Panpothong (1996) และ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555) อธิบายในทางเดียวกัน ว่า *ถ้อยคำนัยผกผันจะมีหน้าที่สำคัญมากกว่าการใช้ภาษา* ซึ่งณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555) ก็ได้กล่าว ถึง Myer ที่ได้แบ่งหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันออกเป็นแต่ละด้าน คือด้านการประชดประชัน หยอกล้อ และ สร้างความกำกวม ส่วนหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันในบริบทอื่นอาจแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับงานวิจัย ครั้งนี้ที่หน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นก็อาจเปลี่ยนไปบ้างตามเจตนาการสื่อสารได้ ขณะที่กรอบการวิเคราะห์ลักษณะถ้อยคำนัยผกผันได้นำแนวทางการจัดกลุ่มของ Panpothong (1996) และ อรรถกัญญา อนันต์ทรัพย์สุข (2559) ที่ประกอบด้วย การวางถ้อยคำความหมายขัดแย้งกันไว้คู่กัน การกล่าว ถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่สมเหตุผล การกล่าวเน้นให้เกินจริง การใช้ภาษาไม่เหมาะสม และการใช้ถ้อยคำ นัยผกผันแบบเสียดสีสะท้อนกลับ มาเป็นแนวทางร่วมกับการพิจารณาจากข้อมูลของการวิจัยนี้

สุดท้ายจะเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive statistics) โดยจะใช้ตัวอักษรย่อ xxx แทนชื่อของบุคคลที่ถูกพาดพิง เพื่อไม่ให้กระทบต่อชื่อเสียงของบุคคลดังกล่าว และตัวอย่างที่ใช้จะยังคงตามอักขรวิธีของผู้แสดงความคิดเห็น

ผลการวิจัย

1. **ถ้อยคำนัยผกผันที่พิจารณาตามลักษณะ** เป็นการวิเคราะห์ถ้อยคำนัยผกผันตามลักษณะของภาษาที่ผู้ใช้เฟสบุ๊กใช้ถ้อยคำแสดงความคิดเห็น ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1.1 **การกล่าวถ้อยคำที่สื่อความหมายขัดแย้ง** หมายถึง การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันด้วยถ้อยคำที่มีความหมายขัดแย้งกันกับถ้อยคำที่อยู่ใกล้เคียงหรืออาจเป็นถ้อยคำที่ไม่สัมพันธ์กับหัวข้อข่าวปรากฏ 126 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 48.84 เช่น (1) **“ดีใจด้วยนะคะ กับเรตติ้งละครที่พุ่งตกระดับไปตามระเบียบความร่ำของคุณ 555”** และ (2) **“ต่อแหลเก่งง ยีนหนึ่งเรื่องต่อแหล”**

จากตัวอย่าง (1) เป็นการใช้คำว่า “ดีใจด้วยนะคะ” กับ “เรตติ้งละครที่พุ่งตกระดับ” เช่นเดียวกับ (2) ใช้คำว่า “เก่ง” และ “ยีนหนึ่ง” ร่วมกับคำว่า “ต่อแหล” ซึ่งมีความหมายเชิงลบ ถ้อยคำดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นการชื่นชมแต่อย่างใด

ขณะเดียวกัน บางถ้อยคำพบว่าเป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่สัมพันธ์กับหัวข้อข่าว เช่นในพื้นที่ข่าวรายงานเกี่ยวกับละครของดาราคณหนึ่ง แต่ถ้อยคำการแสดงความคิดเห็นกลับกล่าวถ้อยคำที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อข่าวซึ่งนับว่าเป็นการละเมิดหลักความสัมพันธ์ (maxim of relation) เช่น (3) **“คือดีอะ พระเอกก็เฉยชา ส่วนนางเอกก็น่ารักมากกกก ไม่น่าไปหวันไหวกับฉลามเลย #รักจุดใจนายจุกเงิน สนุกมาก”**

ถ้อยคำดังกล่าวเช่นนี้พบว่า นอกจากจะไม่ได้เป็นการกล่าวชื่นชมละครของดาราคณที่ปรากฏในเพจข่าวที่ตนเองแสดงความคิดเห็นด้วยแล้ว การชื่นชมละครเรื่องรักจุดใจนายจุกเงินกลับเป็นถ้อยคำนัยผกผันที่สื่อถึงความหมายในด้านลบต่อละครและดาราคณที่ปรากฏในเนื้อข่าวที่ตนเองแสดงความคิดเห็นมากกว่า

1.2 **การกล่าวแบบเสียงสะท้อนกลับ (echoic irony)** หมายถึง การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันด้วยถ้อยคำที่เคยกล่าวมาก่อนมากล่าวซ้ำหรือเลียนแบบในเชิงล้อเลียน ปรากฏ 53 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 20.54 เช่น เมื่อแสดงความคิดเห็นต่อดาราคณที่มีข่าวว่าคบผู้ชายสองคนในเวลาใกล้เคียงกัน ผู้ใช้เฟสบุ๊กได้แสดงความคิดเห็นว่า (4) **“ไวกว่า 4G ก็มีหนูxxx นี่แหละลูก”**

คำว่า “ไวกว่า 4G” ในที่นี้เป็นการนำคำที่ใช้เรียกระบบมาตรฐานการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีอัตราเร็วของการรับ-ส่งข้อมูลสูงกว่ายุคก่อน ๆ (กสทช., 2561) มาใช้แสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบเพื่อล้อเลียนดาราคณดังกล่าวว่ามีพฤติกรรมบางอย่างอันไม่พึงประสงค์ที่รวดเร็วยิ่งกว่าระบบ 4G ซึ่งผู้แสดงความคิดเห็นมองว่าเป็นระบบที่รวดเร็วที่สุดของประเทศไทยในปัจจุบัน

ขณะเดียวกัน การกล่าวแบบเสียงสะท้อนยังพบว่า ผู้ใช้เฟสบุ๊กแสดงความคิดเห็นด้วยการนำถ้อยคำของดาราคณที่ตนเองแสดงความคิดเห็นนั้นมากล่าวล้อเลียนซ้ำ เช่น (5) **“ตั้ยีนยังต้องผอน งานเลยต้องมี”** (6) **“ไม่ได้ดูละครxxx นะ อยากรจะยั่นดู แต่จำได้นางเคยพูดว่า ไม่ยั่นแล้วจ้าาาาาาาาาาาา”** และ (7) **“หัวบึงดีใหม่ละจ๊ะ”**

จากตัวอย่าง (5) - (7) เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยเลียนแบบคำพูดจากการให้สัมภาษณ์ของดาราคณที่ปรากฏในเนื้อข่าวมาล้อเลียนอีกครั้งว่า “ตั้ยีนยังต้องผอน” “ไม่ยั่นแล้วจ้า” รวมทั้งล้อเลียน



คำว่า “หัวเบ้ง” ซึ่งดาราคณนั้นได้เคยให้สัมภาษณ์ไว้ก่อนหน้าว่าตนเองเป็นคน “หัวเบ้ง” ซึ่งทำให้สังคมเกิดความไม่พอใจ

1.3 การกล่าวถ้อยคำที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่สมเหตุสมผล หมายถึง การกล่าวถ้อยคำนัย ผกผันด้วยถ้อยคำที่เป็นไปไม่ได้ ปรากฏ 43 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 เช่น (8) “สงสัยกินสตอเป็นอาหารหลัก” และ (9) “ทำไมผมมอง xxx เป็นเมียบิทุกที”

จากตัวอย่าง (8) เป็นการนำคำว่า “สตอ” ซึ่งถือเป็นคำสแลง (slang) ที่เสียง [tɔ:] พ้องกับเสียง [tɔ:] ในคำว่า “ตอแหล” ที่หมายถึงโกหก ตลบตะแลง หรือพูดไม่จริง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 470) “สตอ” ในที่นี้จึงสื่อความหมายถึงสตรอร์เบอร์รี่ ผลไม้ชนิดหนึ่ง หรือสตอที่เป็นพืชซึ่งนำเมล็ดมาใช้เป็นอาหาร การที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวว่า “กินสตอเป็นอาหารหลัก” จึงเป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่สมเหตุสมผล ขณะที่ (9) เป็นการนำชื่อดารากาพย์ยนตร์ผู้ใหญ่ (Adult Video: AV) ชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งมาเปรียบเทียบกับดาราก่อนที่ปรากฏในเรื่องข่าวว่าเป็นคน ๆ เดียวกัน การกล่าวเช่นนี้ก็นับว่าเป็นไปไม่ได้เพราะไม่ใช่ความจริง

1.4 การกล่าวเน้นให้เกินจริงอย่างมาก หมายถึง การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันด้วยถ้อยคำที่เกินกว่าความเป็นจริง ปรากฏ 36 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 13.95 เช่นในเนื้อข่าวที่กล่าวถึงดาราคณหนึ่งทำพิชซ่าแล้วถ่ายภาพเสถียรลงสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ใช้เฟซบุ๊กได้แสดงความคิดเห็นว่า (10) “ถึงว่า... มีแต่คนบอกพิชซ่าที่นี้ไม่อร่อย” และ (11) “แค่ถ่ายรูปคู่พิชซ่า ถึงกับทำยอดพิชซ่าตกกันเลยทีเดียว ดาเมจเจ้าช่างรุนแรงจริง ๆ”

จากตัวอย่าง (10) และ (11) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่เกินจริงอย่างมาก กล่าวคือ ถ้อยคำที่ว่า “มีแต่คนบอกพิชซ่าที่นี้ไม่อร่อย” เป็นการกล่าวอ้างที่เกินจริง เช่นเดียวกับการถ่ายรูปขณะทำพิชซ่าก็ไม่ได้ส่งผลการทำให้ยอดการซื้อ-ขายของร้านพิชซ่าลดลงแต่อย่างใดเช่นกัน

2. ถ้อยคำนัยผกผันที่พิจารณาตามกลุ่มวัจนกรรม เป็นการวิเคราะห์ถ้อยคำนัยผกผันโดยอาศัยแนวคิดประเภทของวัจนกรรม ที่ Searle (1976) เชื่อว่าจะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขวัจนกรรม (felicity condition) ดังนั้น การกล่าวถ้อยคำนัยผกผันจึงละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ (flouting sincerity condition) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ถ้อยคำนัยผกผันตามกลุ่มวัจนกรรมบอกกล่าว (representative) หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดละเมิดความจริงใจด้วยถ้อยคำที่เสมือนว่าเป็นการบอกกล่าวแต่ความจริงเป็นการประชดประชัน ปรากฏ 121 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 46.89 เช่น (12) “❤️❤️❤️❤️❤️❤️❤️ ขอจากทุกสวนที่มีในประเทศแล้วยกให้นางหมดอะ” และ (13) “สองนรี มิน ตีบทแตกมาก ส่วนแรงเทียนพลอยก็สวยไม่เบาเลย”

จากตัวอย่าง (12) เป็นการกล่าวถ้อยคำด้วยรูปประโยคที่เสมือนว่าต้องการบอกดาราก่อนที่ตนกล่าวถึงด้วยความจริงใจ แต่เมื่อพิจารณาบริบทที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ชื่อโมติคอนรูปสตรอร์เบอร์รี่ร่วมด้วย จึงนับว่าเป็นถ้อยคำที่ละเมิดความจริงใจซึ่งไม่ได้ต้องการบอกกล่าวแต่เป็นการประชดประชันว่าดาราคณนั้นมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพราะรูปสตรอร์เบอร์รี่มุ่งใช้เพื่อสื่อความหมายถึงคำว่า “ตอแหล” ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ส่วน (13) การที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถึงละครเรื่องอื่นในพื้นที่สื่อของดาราก่อนที่ตนแสดงความคิดเห็น ก็ไม่ใช่การบอกกล่าวเท่านั้น แต่ได้ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ เพราะเป็นการกล่าวถึงและชื่นชมบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่บุคคลที่ปรากฏในเรื่องข่าว

ถ้อยคำนี้ยผกผันตามกลุ่มวัจนกรรมบอกกล่าวนี้ จึงเป็นถ้อยคำที่เสมือนว่าจะบอกเล่าแต่ความจริง หากแต่กลับเป็นถ้อยคำที่กล่าวขึ้นมาเพื่อมุ่งประชดประชันซึ่งเป็นการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจที่เป็นเงื่อนไขของวัจนกรรมบอกกล่าว

2.2 ถ้อยคำนี้ยผกผันตามกลุ่มวัจนกรรมชี้้นำ (directive) หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดละเมิดความจริงใจด้วยถ้อยคำที่เสมือนว่าต้องการให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ว่าจะเป็นแนะนำหรือการถาม แต่ความจริงแล้วไม่ได้ต้องการให้ผู้ฟังทำสิ่งนั้น ปรากฏ 81 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 31.39 เช่น (14) **“xxx น่าจะเหมาะกับบทนางร้ายมากกว่านะคะผู้กำกับ คนดูน่าจะอินกว่า เช่นรับบทแย่งสามีชาวบ้านอะคะ”** และ (15) **“จริงหรอ คบคนไม่ใช่ที่เงิน มา ๆ ผมไม่มีอะไรเลย ลองมาคบกันผม”**

ถ้อยคำนี้ยผกผันจากตัวอย่าง (14) เป็นการแนะนำซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัจนกรรมกลุ่มชี้้นำ ดังถ้อยคำที่กล่าวว่า “xxx น่าจะเหมาะกับบทนางร้ายมากกว่านะคะผู้กำกับ” ที่อาจคล้ายเป็นการแนะนำให้ผู้ฟังทำสิ่งที่ตนต้องการ ทว่าในความเป็นจริงผู้ใช้เฟซบุ๊กไม่ได้ต้องการแนะนำ แต่ต้องการกล่าวหาต่อดาราคคนนั้น ส่วน (15) ถ้อยคำที่ว่า “จริงหรอ คบคนไม่ใช่ที่เงิน” เป็นถ้อยคำที่จัดอยู่ในส่วนหนึ่งของวัจนกรรมชี้้นำ เช่นกัน รูปประโยคการถามดังกล่าวจึงนับว่าเป็นการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ เพราะผู้ใช้เฟซบุ๊กไม่ได้ต้องการถามเพื่อต้องการได้คำตอบเป็นหลัก แต่ไม่เชื่อถือในคำตอบของดาราคที่ตนกล่าวถึง จึงได้สร้างคำถามในเชิงกล่าวหา

ตัวอย่างในที่นี่จึงเป็นวัจนกรรมที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ เพราะไม่ได้ต้องการให้ผู้ฟังทำตามที่ตนแนะนำหรือตอบคำถามที่ตนตั้งคำถาม

2.3 ถ้อยคำนี้ยผกผันตามกลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (expressive) หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดละเมิดความจริงใจด้วยถ้อยคำที่เสมือนว่าต้องการแสดงความรู้สึกในด้านที่ดีไม่ว่าจะเป็นการแสดงความรัก การชื่นชม หรือการขอบคุณ แต่ความจริงแล้วไม่ได้รู้สึกเช่นนั้น ปรากฏ 51 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 19.78 เช่น (16) **“เสียใจจังที่ต้องเปลี่ยนดูช่องอื่นก่อน ให้ละครของ xxx จบก่อนนะ”** (17) **“ตอบได้โดนใจมาก ๆ ๆ ๆ ๆ น่ารักจริง ๆ น้อง xxx ฉลาดเก่งจังจ้า ไม่ต้องพิธีไฟแบบนางเอกนางเอกหรอก รำคาญ”** และ (18) **“ต้องขอบคุณ xxx นะ ที่ทำให้เราได้ดู ฤกษ์สังหาร โดยไม่เสียตายนละคร ช่อง 3”**

จากตัวอย่าง (16) ถ้อยคำดังกล่าวเป็นรูปประโยคที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการแสดงความรัก ดั่งถ้อยคำที่กล่าวว่า “เสียใจจังที่ต้องเปลี่ยนดูช่องอื่นก่อน” และนับเป็นถ้อยคำนี้ยผกผันเนื่องจากการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กไม่ได้แสดงความเสียใจหรือรู้สึกดีเช่นนั้นจริง ส่วน (17) ถ้อยคำการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เป็นรูปประโยคที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการแสดงความรัก แต่ถ้อยคำที่ว่า “ตอบได้โดนใจมาก” “น่ารักจริง” และ “ฉลาดเก่ง” กลับไม่ได้เป็นถ้อยคำที่สื่อถึงความรู้สึกว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กรู้สึกชื่นชมหรือรู้สึกดีแต่อย่างใดเช่นกัน ขณะที่ (18) ถ้อยคำการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เป็นรูปประโยคที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการขอบคุณ แต่ถ้อยคำที่ว่า “ต้องขอบคุณ xxx นะ” กลับไม่ได้เป็นถ้อยคำที่สื่อถึงความรู้สึกว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการขอบคุณจริง ๆ หากแต่ต้องการสร้างนัยผกผันต่อบุคคลที่ตนเองกล่าวถึง

ดังนั้น การใช้รูปประโยคแสดงความรัก ชื่นชม และขอบคุณในที่นี่จึงเป็นการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กไม่ได้แสดงความคิดเห็นโดยรู้สึกดีต่อบุคคลดังกล่าวจากใจจริง หากแต่ต้องการกล่าวเพื่อแสดงความรู้สึกในด้านลบแทน



2.4 **ถ้อยคำนัยผกผันตามกลุ่มวัจนกรรมผูกมัด (commissive)** หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดละเมียดความจริงใจด้วยถ้อยคำที่เสมือนจะผูกมัดตนเองว่าจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดในอนาคต แต่ความจริงแล้วไม่ได้ต้องการจะทำสิ่งนั้นจริง ปรากฏ 5 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 1.94 เช่น (19) **“ถ้าได้บทแย่งสาวบ้าน จะดูคะ น่าจะอิน”** และ (20) **“อยากให้ละครออนแอร์เร็ว ๆ ไม่ได้อยากดูละครนะ อยากดูเรตติ้ง 5555”**

จากตัวอย่าง (19) ถ้อยคำดังกล่าว ใช้รูปประโยคแสดงการสัญญา ซึ่งผู้พูดต้องเชื่อว่าตนเองจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดในอนาคตจริง แต่ถ้อยคำดังกล่าวเสมือนว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กจะกระทำดังที่กล่าว หากความจริงแล้วการสัญญาที่ใช้เป็นเพียงการลดคุณค่าของการเป็นนักแสดงของดาราทันตนาการกล่าวถึง กล่าวคือ ตนเองไม่ต้องการสนับสนุนละครของดาราคคนนั้นมากกว่า ส่วน (20) การผูกมัดตนเองว่าจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งในที่นี้คือ “อยากดูเรตติ้ง” นั้น เป็นการใช้ถ้อยคำนัยผกผันที่ไม่ได้ต้องการสัญญาเช่นนั้นจริง หากแต่ต้องการประเมินคุณค่าของดาราทันตนาการถึง

ดังนั้น การแสดงความคิดเห็นจากตัวอย่าง (19) และ (20) จึงเป็นวัจนกรรมสัญญาที่ละเมียดเงื่อนไขความจริงใจ กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้กล่าวถ้อยคำเพราะเชื่อว่าตนจะกระทำจริงในอนาคต หากแต่ใช้วัจนกรรมสัญญาเพื่อลดคุณค่าในตัวบุคคลที่ตนเองกล่าวถึงเพื่อซ้ำเติมให้รู้สึกเจ็บปวด

3. **หน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผัน** เป็นการวิเคราะห์ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ของการใช้ถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นต่อชาวรักสามเส้าของผู้มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง โดยพิจารณาจากเนื้อความจากถ้อยคำของผู้ใช้เฟซบุ๊ก ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 **หน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันที่ใช้สื่อสารไปยังบุคคลที่ปรากฏในเนื้อหา** เป็นหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงความคิดเห็นสื่อสารไปยังดาราทันตนาการที่เป็นประเด็นข่าว อันมาจากเหตุการณ์ในอดีตที่ทั้งคู่ได้ให้สัมภาษณ์ กล่าวคือผู้ใช้เฟซบุ๊กไม่พึงพอใจต่อพฤติกรรมที่เชื่อว่ามีส่วนในการเป็นมือที่สาม รวมทั้งไม่พอใจต่อพฤติกรรมที่เชื่อว่าดาราทันตนาการนั้นนอกใจคนรักของตน จึงใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อวัตถุประสงค์สำคัญสามประการ คือ เพื่อประชดประชัน ระบายความรู้สึก และล้อเลียน

หน้าที่ด้านการประชดประชัน (sarcasm) เป็นหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันที่ผู้พูดกล่าวเพื่อต้องการสร้างความเจ็บปวดให้แก่ผู้ฟัง (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556) ส่วน **หน้าที่ด้านการระบายความรู้สึก** เป็นหน้าที่ที่ผู้พูดกล่าวเพื่อถ่ายทอดความคิดความรู้สึกของตนเองในลักษณะของการวิจารณ์ไปยังบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ขณะที่ **หน้าที่ด้านการล้อเลียน** เป็นหน้าที่ที่ผู้พูดต้องการแสดงท่าทีเลียนแบบบุคคลที่กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์พบตัวอย่างเช่น (21) **“ทองสวย ถ้าจะให้สวยแบบเบ๊ ๆ เลยอะ ชุดนั้นต้องมีลายดอกด้วย นั่นละคือ xxx แบบ บัง ๆ”** (22) **“เดี๋ยวก็จะมีข่าวตามมาว่าเลิกกับน้ำเรืองแสงแล้ว มีของดีใช้ให้คุ้มนะนาง”** และ (23) **“กินง่าย อยู่ง่าย ง่ายไปหมดทุกเรื่อง แม้แต่ผิวเพื่อนร่วมค่ายเดียวกัน ยังเอาซะง่าย ๆ เลย”**

จากตัวอย่างข้างต้น ในตัวอย่างที่ (21) ผู้ใช้เฟซบุ๊กแสดงความคิดเห็นด้วยถ้อยคำว่า “ทองสวย” และ “ลายดอก” แม้คำว่า “ทอง” จะหมายถึง โลหะที่มีค่า (ราชบัณฑิตยสภา, 2556, หน้า 559) และ “ดอก” หมายถึง ส่วนประกอบของพืช (ราชบัณฑิตยสภา, 2556, หน้า 423) ที่คนมักมองว่ามีความสวยงาม คำดังกล่าวแม้จะมีความหมายที่ดี แต่ในบริบทนี้ เมื่อผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวว่าชุด “สีทอง” ต้องมี “ลายดอก” ทำให้ตีความว่าต้องการสื่อถึงคำว่า “ดอกทอง” ซึ่งเป็นคำที่ใช้บริภาษผู้หญิงที่มีพฤติกรรมเชิงลบเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศและปฏิบัติตนไม่ดี (อรทัย ชินอักษรพงศ์, 2558) หรือที่ราชบัณฑิตยสภา (2556,

หน้า 425) อธิบายว่าเป็นคำด่าหมายถึงหญิงใจง่ายในทางประเวณี ประกอบกับการที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กอธิบายว่า “สวยแบบเบ้ง ๆ” และ “แบบปัง ๆ” ในบริบทนี้ จึงไม่ได้เป็นการชื่นชม แต่เป็นการประชดประชันและระบายความรู้สึกของตนต่อบุคคลที่ปรากฏในเนื้อข่าว เช่นเดียวกับ (22) การที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวว่า “มีของดีใช้ให้คุ้มนะนาง” ก็ไม่ได้เป็นการแสดงความห่วงใย เพราะคำว่า “ห้าเรื่องแสง” เป็นการเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชายว่ามีคุณสมบัติพิเศษที่อาจดึงดูดเพศหญิง จึงทำให้บุคคลที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถึงเห็นว่าเป็น “ของดี” ที่ต้อง “ใช้ให้คุ้ม” เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ (23) คำว่า “ง่าย” ซึ่งมีความหมายว่า สะดวก ไม่ยุ่งยาก ธรรมดา ไม่ซับซ้อน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 291) ในเรื่องกิน อยู่ และเอา ในบริบทนี้ก็ไม่ได้เป็นการชื่นชมแต่อย่างใดเช่นกัน แต่เป็นการล้อเลียนบุคคลที่กล่าวถึง

3.2 หน้าทีของถ้อยคำนัยแฝงที่ผู้ใช้สื่อสารร่วมกันกับผู้ใช้เฟซบุ๊ก เป็นหน้าที่ของถ้อยคำนัยแฝงที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงความคิดเห็นสนทนากับผู้ใช้เฟซบุ๊กด้วยกัน ผลการวิเคราะห์จึงพบว่า ถ้อยคำดังกล่าวมักปรากฏการใช้คำแทนซึ่งเป็นคำบอกบุรุษ เช่น “ผม” “กู” ร่วมกับเนื้อความที่เป็นการสนทนาระหว่างผู้ใช้เฟซบุ๊ก หน้าทีของถ้อยคำนัยแฝงในการสื่อสารเช่นนี้พบหน้าที่เดียว คือ **หน้าที่ด้านการสร้างอารมณ์ขัน** ซึ่งเป็นหน้าที่ของถ้อยคำนัยแฝงที่ผู้พูดกล่าวเพื่อให้บุคคลอื่นที่เข้ามาอ่านถ้อยคำแสดงความคิดเห็นรู้สึกตลกขบขัน เพราะผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงความคิดเห็นไปพร้อมกับการสร้างความขบขัน เช่น (25) “จนถึงวันนี้ผมยังไม่อยากเชื่อเลยว่ามันเป็นจริง .. มันเป็นไปได้ยังไงระหว่าง xxx กับ ทนายสงกรานต์ !!!” และ (26) “เลิกด่า xxx ได้ไหม กูดไลค์ไม่ทัน 😊😊”

จากตัวอย่างที่ (25) การที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวว่า “มันเป็นไปได้ยังไงระหว่าง xxx กับทนายสงกรานต์” เป็นการกล่าวถึงทนายคนหนึ่งชื่อ “สงกรานต์” ซึ่งมีชื่อพ้องกับคนรักคนปัจจุบันของดาราสาว ทำให้เห็นว่าขณะที่ต้องการแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลในข่าวก็ยังคงต้องการสร้างอารมณ์ขันกับผู้ใช้เฟซบุ๊ก รายอื่นด้วย เช่นเดียวกับ (26) ที่ว่า “เลิกด่า xxx ได้ไหม กูดไลค์ไม่ทัน” ถ้อยคำนี้แม้ไม่กล่าวถึงดาราสาวที่ปรากฏในเนื้อข่าวโดยตรง แต่บริบทภายในเนื้อความ (internal context) ที่อ้างว่า “กูดไลค์ไม่ทัน” ทำให้เข้าใจว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กคือผู้ร่วมการสื่อสารด้วย ดังนั้น ถ้อยคำดังกล่าวจึงเป็นทั้งการสื่อสารต่อบุคคลในเนื้อข่าวและสื่อสารต่อผู้ใช้เฟซบุ๊กด้วยกันเพื่อสร้างความตลกขบขัน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาภาษายาญได้แนวคิดวิจัยปฏิบัติศาสตร์ยอมรับต้องอาศัยการตีความถ้อยคำ (utterance) ตามเจตนาของผู้พูดเป็นสำคัญ (กฤษดาพรรณ หงส์ลดารมภ์ และ ธีรนุช โชคสุภณิช, 2551, หน้า 5) การวิเคราะห์ถ้อยคำนัยแฝงที่ใช้แสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กกรณีข่าวรักสามเส้าในวงการบินถึง ตามแนววิจัยปฏิบัติศาสตร์ในครั้งนี้ก็เช่นกัน เป็นการตีความถ้อยคำการแสดงความคิดเห็นของบุคคลผ่านช่องทางสื่อในโลกสังคมเสมือนจริง (virtual global) ที่ผู้พูดอาจคิดและเข้าใจไปเองว่าจะกล่าวถ้อยคำใดก็ได้ตามที่ตนคิด โดยไม่ได้คำนึงว่าจะเป็นการระรานทางไซเบอร์จนทำลายจิตใจ ความเป็นอยู่ และชื่อเสียงบุคคลในข่าว

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ใช้เฟซบุ๊กได้แสดงความคิดเห็นโดยใช้ถ้อยคำนัยแฝงหลายลักษณะ ได้แก่ 1) การกล่าวถ้อยคำที่สื่อความหมายขัดแย้ง 2) การกล่าวแบบเสียงสะท้อนกลับ 3) การกล่าวถ้อยคำที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่มีสมเหตุสมผล และ 4) การกล่าวเน้นให้เห็นจริงอย่างมาก สามารถจัดกลุ่มวิจัยกรรมได้ 4 กลุ่ม

⁴ สกัดตามถ้อยคำแสดงความคิดเห็นจริง



ได้แก่ 1) วัจนกรรมบอกกล่าว 2) วัจนกรรมชี้แนะ 3) วัจนกรรมแสดงความรู้สึก และ 4) วัจนกรรมผูกมัด โดยถ้อยคำน้อยผกผันที่ใช้แสดงความคิดเห็นนั้นมึหน้าที่สำคัญคือการประชดประชัน แสดงความรู้สึก และล้อเลียนดาราที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว ขณะที่หากเป็นการสื่อสารระหว่างผู้ใช้เฟซบุ๊กด้วยกัน ถ้อยคำน้อยผกผันจะมีหน้าที่สร้างความตลกขบขันให้แก่ผู้อ่านถ้อยคำแสดงความคิดเห็น

ถ้อยคำน้อยผกผันที่พิจารณาตามลักษณะจะเห็นว่า การกล่าวถ้อยคำที่สื่อความหมายขัดแย้งปรากฏใช้เป็นจำนวนมากที่สุด ผลการวิจัยเช่นนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อรกัญญา อนันต์ทรัพย์สุข (2559) ซึ่งพบว่า อุดม แต่พานิชมักใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายขัดแย้งเพื่อสร้างความตลกขบขันเป็นจำนวนมากที่สุด แต่ประเด็นที่เป็นที่น่าสนใจของงานวิจัยนี้ คือการพบว่านอกจากการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายตรงข้ามในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกัน เช่น **“โถ โถๆๆๆ ไม่รู้จักอาย”** แล้ว ผู้ใช้เฟซบุ๊กยังใช้ถ้อยคำที่ขัดแย้งกับบริบท เช่น **“ติดเหมือนกันค่ะ ทั้งบ้านเลย #สองนรี”** ซึ่งหากไม่นำบริบทมาพิจารณาก็จะเข้าใจว่าไม่ใช่การสื่อสารในเรื่องเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาจากบริบท พบว่า ผู้ใช้เฟซบุ๊กเลือกละเมิดหลักสัมพันธ (relation maxim) เพื่อแสดงจุดยืนของตนว่าไม่ต้องการสนับสนุนและลดคุณค่าดาราที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวนั้น แต่ให้คุณค่าต่อละครเรื่องอื่นแทน เช่นเดียวกันกับที่ใช้เฟซบุ๊กแสดงความคิดเห็นพาดพิงนักแสดงคนหนึ่งชื่อแอฟ ว่า **“ชอบมากค่ะ รอชมละครแม่แอฟ เป็นกำลังใจให้แม่แอฟจ้า ♡♡♡ กูมาถูกที่มีวัยระ 5555”** ถ้อยคำนี้ ผู้ใช้เฟซบุ๊กได้พาดพิงบุคคลที่ 3 เพราะเนื้อหาข่าวกำลังกล่าวถึงการโฆษณาละครของดาราคณหนึ่งอยู่ ถ้อยคำเช่นนี้จึงไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธกับเนื้อหาข่าวแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาตามบริบทแล้ว ทำให้พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายตรงข้ามกับบริบทมาลดคุณค่าและความสำคัญของละครของดาราที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวนั่นเอง กรณีการแสดงความคิดเห็นเช่นนี้จึงเป็นลักษณะของถ้อยคำน้อยผกผันที่นับเป็นจุดสำคัญในการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊ก เพราะผู้ร่วมการสนทนาไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับคู่สนทนาทันที เช่นการสนทนาแบบเผชิญหน้า (face to face communication) (ผากจิต ปาลินทร ลากจิต, 2556) ทำให้สามารถสร้างถ้อยคำที่แม้ความหมายจะขัดแย้งกับบริบทแต่ก็ยังเข้าใจความหมายตามเจตนา

ลักษณะที่น่าสนใจอีกลักษณะคือ การใช้เสียงสะท้อนกลับ โดยเฉพาะเมื่อต้องการสื่อสารในเนื้อหาข่าวของดาราสาวที่เคยให้สัมภาษณ์ด้วยถ้อยคำทำนองว่า **“ไม่ย้อนแล้วจ้า” “หัวเบ้ง” “ผอนตุ้ยเย็นเครื่องซักผ้า”** ผู้ใช้เฟซบุ๊กจึงนำถ้อยคำดังกล่าวมาล้อเลียนด้วยการใช้เสียงสะท้อนกลับ เช่นถ้อยคำที่กล่าวว่า **“เดี๋ยวนี้สัมภาษณ์แบบซอฟจ้า 555555” “ตุ้ยเย็นยังต้องผอน งานเลยต้องมี ๕ ๕ ๕”** ดังนั้น การที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำเสริม “จ้า” ในที่นี้จึงไม่ใช่เพื่อความสนุกสนานแต่มีเจตนาเพื่อล้อเลียนคำพูดของดาราดังกล่าว เช่นเดียวกับการที่แสดงความคิดเห็นโดยอ้างถึง “ตุ้ยเย็น” ในที่นี้ก็ไม่ใช่ว่าการแสดงความคิดเห็นแต่มีเจตนาเพื่อล้อเลียนเช่นกัน

กรณีการแสดงความคิดเห็นต่อดาราสาวที่เป็นกลุ่มข้อมูลวิจัยในที่นี้พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกันอยู่พอสมควร ดังถ้อยคำที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กได้กล่าวแสดงความคิดเห็นในข่าวว่า **“พี่น้องกับxxx”** หรือ **“xxxสอนมาดี”** ดังนั้น ลักษณะถ้อยคำน้อยผกผันอีกลักษณะหนึ่งที่สำคัญคือการใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำที่เป็นไปไม่ได้หรือไม่สมเหตุสมผลในทำนองเช่นตัวอย่างดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กรณีที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้ถ้อยคำลักษณะนี้อาจเป็นเพราะต้องการประชดประชันให้บุคคลที่กล่าวถึงรู้สึกด้อยคุณค่าเนื่องจากคนตัดสินเองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่วนการกล่าวเกินจริงอย่างมากรุน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นลักษณะทั่วไปของการกล่าวถ้อยคำน้อยผกผันที่ต้องการกล่าวถ้อยคำที่สื่อความหมายเกินไปกว่าความเป็นจริง เพื่อประชดประชันหรือแสดงความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจต่อเนื้อหาข่าว

ส่วนการวิเคราะห์ที่ถ้อยคำนัยแฝงผันด้วยการจัดกลุ่มวัจนกรรมพบว่า ส่วนใหญ่ปรากฏในกลุ่มบอกกล่าว ชี้นำ และแสดงความรู้สึก แต่วัจนกรรมกลุ่มผู้ก้มดพบในจำนวนที่น้อยที่สุด สาเหตุเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการประชดประชันและแสดงความรู้สึกผ่านการบอกเล่า การถามหรือแนะนำ ตลอดจนการชื่นชม การแสดงความเสียใจ และการขอบคุณ มากกว่าการสัญญาที่จะผู้ก้มดตนเองต่อพฤติกรรมหรือผลงานบุคคลที่ปรากฏในข่าว เช่นถ้อยคำที่กล่าวว่า **“เหมือนหน้าตานางเอกน่าจะเล่นบทคุณน้ำได้แล้ว รีบตัดตอนออกมั่งเถอะ สงสารคนแก่เลือนหาละครช่องอื่นไม่เป็นแกไม่มีอะไรดูเลยต้องนอนเร็ว 555”** ถ้อยคำดังกล่าวนี้ ผู้ใช้เฟซบุ๊กใช้วัจนกรรมกลุ่มชี้นำเพื่อแนะนำให้ผู้จัดละคร “ตัดตอนออก” การแนะนำดังกล่าวเป็นการประชดประชันซึ่งละเมิดหลักความจริงใจอันเป็นเงื่อนไขของวัจนกรรมกลุ่มการชี้นำ ทำให้ถ้อยคำนี้ไม่ใช่วัจนกรรมการแนะนำอย่างแท้จริง

ขณะเดียวกัน ในวัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าวซึ่งปรากฏใช้มากที่สุดนั้น เงื่อนไขของวัจนกรรมกลุ่มนี้อธิบายว่าต้องกล่าวแต่ข้อมูลที่เป็นจริง ถ้อยคำที่กล่าวถึงดาราสาวคนหนึ่งในทำนองว่า **“ช่วงนี้น้ำท่วมหลายจังหวัด คงไหลมาจากนางด้วยมั้ง”** จึงเป็นข้อมูลที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจอีกเช่นกัน เพราะไม่ใช่ข้อมูลที่แท้จริงแต่เป็นถ้อยคำที่ทำหน้าที่ประชดประชันมากกว่า ไม่ต่างไปจากถ้อยคำในกลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ผลการวิจัยได้พบว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กกล่าวถ้อยคำผ่านการแสดงความเสียใจ การชื่นชม และการขอบคุณ เช่น **“ร้องจริงขอให้รางวัลตุ๊กตาทอง”** ก็ไม่ได้เป็นการชื่นชม แต่เป็นการประชดประชันว่าการร้องให้เป็นเหมือนกับการแสดงละคร รวมทั้งตัวอย่างที่กล่าวว่า **“เสียใจด้วยนะ xxx ที่ไม่มีใครอยากดูเธอ”** ก็ไม่ได้เป็นการแสดงความจริงใจเพื่อแสดงความเสียใจตามเงื่อนไขของวัจนกรรมการแสดงความรู้สึก

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมแต่ละกลุ่มที่อธิบายว่า **วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว** ผู้พูดจะต้องเชื่อในถ้อยคำที่ตนเองกล่าวออกไป ในขณะที่ **วัจนกรรมกลุ่มชี้นำ** ก็เป็นวัจนกรรมที่เชื่อว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น เมื่อถามผู้ฟังจะต้องตอบคำถามหรือเมื่อให้คำแนะนำก็จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น ส่วน **วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก** ผู้พูดจะกล่าวความรู้สึกภายในใจเช่นนั้นอย่างสัตย์จริง เช่น การกล่าวขอบคุณ กล่าวแสดงความยินดี หรือกล่าวเสียใจ ก็เชื่อว่าถ้อยคำเหล่านั้นเป็นความจริง และ **วัจนกรรมกลุ่มผู้ก้มด** ผู้พูดต้องตั้งใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดในอนาคต เช่นเมื่อสัญญาก็จะพร้อมปฏิบัติตามสัญญาที่ได้กล่าว (Searle, 1969) ดังนั้น การละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมแต่ละประเภทเช่นนี้ จึงทำให้การแสดงความคิดเห็นต่อข่าวของดาราที่ปรากฏในเนื้อหาข่าวไม่ใช่ถ้อยคำการแสดงความคิดเห็นทั่วไป แต่เป็นถ้อยคำนัยแฝงที่ผู้ใช้เฟซบุ๊กต้องการแสดงจุดยืนหรือวัตถุประสงค์บางอย่าง ได้แก่ การประชดประชัน การแสดงความรู้สึก การล้อเลียน และการสร้างความขบขัน

หากพิจารณาตามประเภทของวัจนกรรมตาม Austin (1962) ที่แบ่งประเภทของวัจนกรรมตามถ้อยคำบ่งการกระทำอย่างชัดเจน (primary/explicit performative) และ ถ้อยคำบ่งการกระทำที่ไม่ชัดเจน (secondary/implicit performative) ย่อมแสดงให้เห็นว่า กริยาที่แสดงวัจนกรรมส่งผลให้ถ้อยคำนัยแฝงในกรณีนี้ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจอย่างเห็นได้ชัด ถ้อยคำดังกล่าวจึงบ่งการกระทำที่ไม่ชัดหรือที่ Searle (1969) เรียกว่า **“วัจนกรรมอ้อม”** (indirect speech act) เพราะแม้เมื่อกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์แต่เมื่อเกิดขึ้นในบริบทการสื่อสารก็สามารถอนุมานและเข้าใจเนื้อความได้ (กฤษดาวรรณ หงส์ลดาธรรม และ ธีรณัฐ โชคสุวรรณ, 2551, หน้า 100) ทำให้ถ้อยคำบางถ้อยคำละเมิดหลักสัมพันธ์ (maxim of relation) ได้ด้วยเช่นกัน



ส่วนการประชดประชัน การแสดงความรู้สึก การล้อเลียน และการสร้างความขบขัน เป็นหน้าที่สำคัญ ของถ้อยคำการแสดงความคิดเห็นในบริเฉทนี้ ซึ่งผลการวิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันทำให้แสดง ถึงข้อค้นพบที่แตกต่างไปจากการศึกษาของ อรรถัญญา อนันต์ทรัพย์สุข (2559) เนื่องจากเป็นสถานการณ์ การแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลที่ไม่ได้มุ่งสร้างความตลกขบขันเป็นหลัก ดังนั้นการสร้าง ความตลกขบขัน ในงานวิจัยนี้จึงไม่ใช่หน้าที่หลักซึ่งต่างไปจากงานวิจัยของ อรรถัญญา ในทางกลับกัน การสร้างความขบขัน ในบริเฉทนี้เป็นการสร้างความขบขันเพื่อสื่อสารกับผู้ใช้เฟซบุ๊กด้วยกันมากกว่าสร้างความขบขันกับบุคคล ที่เป็นข่าว ทั้งยังพบว่าลักษณะของถ้อยคำนัยผกผันก็ต่างไปด้วย กล่าวคือ ด้วยเหตุที่งานวิจัยนี้เก็บข้อมูล จากการแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊กซึ่งเป็นสังคมเสมือนจริง การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นเหตุการณ์ จึงเป็นการสื่อสารในบริบทเดียวกัน ทำให้พบลักษณะการละเมิดหลักความสัมพันธ์ที่แม้รูปภาพจะมีความ หมายไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของเหตุการณ์ แต่หากคำนึงถึงบริบทเดียวกันแล้ว กลับพบว่า การละเมิดการ สนทนานั้นนำมาซึ่งความเข้าใจร่วมกันที่ผู้แสดงความคิดเห็นต้องการกล่าวถึงเรื่องอื่นเพื่อลดคุณค่าของ เนื้อหาเหตุการณ์นั้น

เมื่อพิจารณาเฉพาะหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันที่สื่อสารกับบุคคลในข่าว ได้แก่ การประชดประชัน และแสดงความรู้สึกนั้น พบว่าถ้อยคำทำนองที่กล่าวว่า **“สินี่เหมาะกะกับ xxx มากกว่าทุกสี่คะ จะใส่สินี่ทั้ง เรื่องเลยก็ได้เนะ ทองเรียบบ้าง ทองดอก ๆ มั่ง สลับกันไป ได้มากกกกกกก”** หรือ **“การแสดงสำคัญ กว่าความจริงนะคะแสดงดีมีชัยไปกว่าครึ่ง #ฉันแค่บิบนำตา”** เป็นการแสดงความคิดเห็นทางด้านลบ หรือเหยียดหยันต่อบุคคลเหล่านั้นมากกว่าการชื่นชมยินดี แม้จะมีคำที่มีความหมายเชิงบวกจำพวก “สินี่เหมาะ กะกับ xxx มากกว่าทุกสี่คะ” “ได้มากกกกกกก” และ “แสดงดีมีชัยไปกว่าครึ่ง” ก็ไม่ใช่คำที่ต้องการชื่นชมเพราะ ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจตามที่ได้กล่าวเบื้องต้น หน้าที่ลักษณะนี้สอดคล้องกับคำอธิบายของ Simpson and Mayr (2010) (อ้างถึงใน ญัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555) ที่อธิบายว่า บุคคลต่าง ๆ มักใช้ถ้อยคำนัยผกผัน เพื่อชมหรือเยาะเย้ยเพื่อแสดงความคิดเห็นทางด้านลบ ขณะเดียวกันก็เป็นไปได้ที่ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2556, หน้า 120) อธิบายว่าผู้พูดอาจจะประชดประชัน ระบายความรู้สึกด้านลบ และสร้างเสียงหัวเราะเพื่อ ความขบขันในกลุ่มคนที่คิดเห็นไปในทางเดียวกันด้วยก็ได้

ดังนั้น การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในการแสดงความคิดเห็นกรณีข่าวรักสามเส้าในวงการบันเทิงไทยจึง แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้เฟซบุ๊กได้ใช้ถ้อยคำในลักษณะที่มุ่งโจมตีเพื่อประชดประชัน ระบายความรู้สึกที่ไม่ดี และ ล้อเลียน เพราะหวังว่าจะลดคุณค่าของบุคคลที่ตนเองไม่พึงปรารถนาดังกล่าว ด้วยเหตุเช่นนี้ การแสดงความคิดเห็นด้านลบที่อาจมีการบริภาษด้วยถ้อยคำที่รุนแรงอย่างตรงไปตรงมาจนก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้แสดง ความคิดเห็นเองและยังก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อผู้ที่ถูกกล่าวหาแล้วนั้น การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน ที่รูปภาพเหมือนจะสุภาพมากกว่าการบริภาษอย่างตรงไปตรงมา หรือหน้าที่ด้านการสร้างความขบขันที่ คนไทยจำนวนหนึ่งเห็นว่า คำว่า **“แค่ล้อเล่น”** **“แค่ขำขำ”** ของคนไทยก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการระราน ทางไซเบอร์เช่นกัน เพราะ **“การล้อเลียน”** ไม่ใช่เรื่องที่ควรเป็นเครื่องมือทำให้ตลกขบขันแต่ประการใด เนื่องจากผู้ใช้เฟซบุ๊กได้ใช้ความคิดเห็นที่มีเจตนาลบส่วนตนก้าวล่วงไปยังพื้นที่ส่วนบุคคลของดาราดาราเหล่านั้น จนเกินขอบเขตสิทธิเสรีภาพของการแสดงความคิดเห็นตามหลักการประชาธิปไตย

การศึกษาถ้อยคำนัยผกผันเป็นการศึกษาที่มีคุณค่าต่อองวิชาการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามนับว่ายังมีการ ศึกษาไม่มากนัก จึงอาจศึกษาในประเด็นอื่นหรือวงการศึกษาอื่น เพื่อพิสูจน์ว่าการใช้ถ้อยคำนัยผกผันที่มีเจตนา ร้ายก็นำมาซึ่งการระรานทางไซเบอร์ด้วยเช่นกันแม้ถ้อยคำนั้นไม่ได้บริภาษอย่างตรงไปตรงมา

บรรณานุกรม

- กสทช. (2561). **คลื่นและเทคโนโลยี**. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2562 จาก <https://bit.ly/2ODiZzt>.
- กฤษฎาดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และ ชีรณัฐ โชคสุวรรณิช. (2551). **วัจนปฏิบัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). **เอกสารคำสอนรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)**. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). **วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฝากจิต ปาลินทร ลากิจิตร. (2556). **หลักการและทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://bit.ly/2O3N4ch>.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (มปป.). **สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต**. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2562 จาก <https://bit.ly/2TUfYiS>
- พิมพ์นภัส โตสติ. (2553). **การพูดประชดในวรรณกรรมเรื่อง Pride and Prejudice ของเจน ออสเตน: การศึกษาเปรียบเทียบในฉบับแปลภาษาไทยของจุเลียดและของปฐมมา พรหมสรร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและพัฒนา) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ลิขิต ชีร์เวคิน. (2552). **การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์**. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2562 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9520000056494>.
- สุจิตต์ลักษณะ ดีผดุง. (2550). **วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น**. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.
- วรรณช กรทอง. (2547). **กลวิธีและหน้าที่ทางการสื่อสารด้วยการพูดประชดในการอภิปรายทางการเมืองไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ (ภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรกัญญา อนันต์ทรัพย์สุข. (2559). **ถ้อยคำนิยมกณัฒนในการแสดงเดี่ยวไมโครโฟนครั้งที่ 7-10 ของอุดม แต่พานิช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ (ภาษาไทย) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย ชินอัครพงศ์. (2558). **อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ของคำดาในภาษาไทย**. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 11(2), 57-76.
- Austin, J.L. (1962). *How to do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press.
- Brown, P. and Levinson, S. (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grice. (1975). *Logic and Conversation*. In P.Cole and J. Morgan (eds.), *Syntax and Semantics 3*, pp. 41-58. New York: Academic Press.



- Grundy, Peter. (2008). *Doing Pragmatics*. London: Edward Arnold.
- Leech, Geoffrey N. (1983). *Principle of Pragmatics*. London: Longman.
- Levinson, S. (1983). *Pragmatics*. Cambridge. Cambridge University Press.
- Panpothong, N. (1996). *A Pragmatic study of verbal irony in Thai*. Ph.D. Thesis (Linguistics), University of Hawai'i.
- Sadock, Jerrold. (2006). Speech Acts. in Horn, Laurence R. and Ward Gregory (Eds.), *The Handbook of Pragmatics* (p. 53-73). Victoria: Blackwell Publishing.
- Searle, R. (1969). *Speech acts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Simpson, P. and Mayr, A. (2010). *Language and Power: A Resource Book for Students*. London: Routledge.